

INTERSTEDELIJK
STUDENTEN OVERLEG

Reactie ISO consultatie

Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs

Mei | 2022

Interstedelijk Studenten Overleg

Contactgegevens

+31 (0)30 23 02 666

www.iso.nl

iso@iso.nl

Bezoekadres

Bemuurde Weerd O.Z. 1
3514 AN Utrecht

Social Media

[@](#) [f](#) [t](#) [in](#)

Aanleiding

Op 22 april 2022 is de voorgestelde 'Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs' gepubliceerd. Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) heeft eerder verblijd gereageerd over de terugkeer van de basisbeurs, maar heeft tegelijkertijd zorgen over de omvang van zowel de voorgestelde basisbeurs als de tegemoetkoming. Het ISO is van mening dat de basisbeurs geen volwaardige oplossing voor financiële zelfstandigheid biedt, de tegemoetkoming voor de pechgeneratie te laag en ontoereikend is en de waardedaling van de studievouchers niet ten rekening van de student mag komen. In dit document zal het ISO een reactie geven op het wetsvoorstel zoals dat is gepubliceerd op 22 april.

Inhoudsopgave

Aanleiding	1
Basisbeurs	3
Aanvullende beurs	4
Tegemoetkoming	4
Studenten onder de eerste vier jaar van het leenstelsel	4
Alle studenten onder het leenstelsel	4

Basisbeurs

In het wetsvoorstel wordt allereerst de hoogte van de toekomstige basisbeurs uitgewerkt. Het ISO is verheugd over de verandering van het stelsel waar studenten weer recht op een beurs krijgen nadat hier jarenlang voor gepleit is, waardoor de financiële positie van de student aanzienlijk zal verbeteren. Tegelijkertijd betreurt het ISO dat de genoemde hoogte van de basisbeurs. Daarmee biedt het dus ook geen volwaardige oplossing voor de problemen van financiële zelfstandigheid en kansongelijkheid, terwijl dit in de Kamerbrief de grootste redenen waren voor het herinvoeren van een basisbeurs. Uit het Nibud Studentenonderzoek 2021¹ bleek dat ruim de helft van de studenten die een studieschuld heeft, zich zorgen maakt over de gevolgen voor latere financiële beslissingen, zoals het kopen van een huis. Deze financiële problemen en zorgen zullen blijven bestaan met de voorgestelde basisbeurs.

In het voorstel ontvangt een thuiswonende student in de toekomst €109,90 en een uitwonende student €273,90 per maand. Zoals tabel 1 hieronder laat zien, betreffen dit gelijkwaardige bedragen als de bedragen van de basisbeurs in 2015, terwijl het leven voor studenten een stuk duurder is geworden (huurprijzen, collegegelden, etc.) en het prijspeil (CPI) sinds 2015 ca. 18,5% is gestegen. Op basis van de maandelijkse kosten die studenten hebben, heeft het SER Jongerenplatform in 2021 een alternatief voor het leenstelsel gepresenteerd². Het uitgangspunt van dit voorstel is dat alle jongeren een substantiële tegemoetkoming ontvangen voor de meest noodzakelijke kosten om de negatieve gevolgen van een studieschuld te beperken. Dit zijn voornamelijk studiekosten, kosten voor levensonderhoud en woonlasten voor uitwonende studenten. Het stelsel maakt het mogelijk voor jongeren om schuldenvrij te studeren wanneer ze minimaal 12 uur per week werken, hun eventuele recht op zorg- en huurtoeslag verzilveren en wanneer ouders indien mogelijk bijdragen aan de dagelijkse uitgaven van hun kinderen. Voor uitwonende studenten blijft met een beurs van €273,90 na betaling van het maandelijkse collegegeld slechts €88 per maand over voor boodschappen of huur. Het ISO is van mening dat bij inwerkstelling van een nieuw stelsel, het van belang is dat er een volwaardige oplossing komt voor het gestelde probleem, en het wetsvoorstel geen volwaardige oplossing biedt voor de financiële positie van de (uitwonende) student.

	Originele basisbeurs in 2015	Wetsvoorstel	Studeren zonder druk (SER Jongerenplatform)
Thuiswonende student	€102, -	€109,90	€112, -
Uitwonende student	€268, -	€273,90	€421, -

Tabel 1 - Een vergelijking van de bedragen die studenten ontvingen ten tijde van de basisbeurs in 2015, welke bedragen studenten zouden ontvangen conform het voorstel van het SER-Jongerenplatform en welke bedragen studenten ontvangen in de variant die volgt uit het wetsvoorstel

Aanvullende beurs

Momenteel kunnen studenten aanspraak maken op een (gedeeltelijke) aanvullende beurs wanneer ouders onder een de maximale gezamenlijke inkomensgrens van €53.900 vallen. In het huidige stelsel is er een grote groep ouders die meer verdienen dan de gestelde inkomensgrens, maar zelf niet de financiële middelen hebben om een bijdrage aan hun kind(eren) te leveren. Dit zijn voornamelijk ouders met een verzamelinkomen tot €69.000³. Het verbreden van de aanvullende beurs is voor het ISO een groot streefpunt geweest en is daarom verblijd met het feit dat de inkomensgrens van de minimale aanvullende beurs in het wetsvoorstel wordt verhoogd naar €70.000, waardoor naar schatting 50.000 extra studenten aanspraak maken op de beurs. Het voorstel biedt de studenten, die in het huidige stelsel het hardst geraakt worden, een oplossing, wat de kanselijkheid in het onderwijs zal bevorderen.

Tegemoetkoming

Sinds de publicatie van het regeerakkoord is er onvrede bij studenten over de compensatie voor de pechgeneratie. Het ISO sprak eerder al de zorg uit dat studenten uit de pechgeneratie op een onevenredige achterstand zullen komen te staan van de generaties voor en na hen. Uit het wetsvoorstel blijkt dat er, zoals al eerder door de minister is genoemd, geen extra financiële middelen beschikbaar komen voor de compensatie van de pechgeneratie, terwijl het ISO meerdere keren heeft gepleit voor extra financiële middelen. Er wordt bij de compensatie onderscheid gemaakt tussen studenten die in de eerste vier jaar van het leenstelsel zijn gestart met hun studie en alle studenten die tijdens het leenstelsel hebben gestudeerd, hieronder wordt op beide tegemoetkomingen gereageerd.

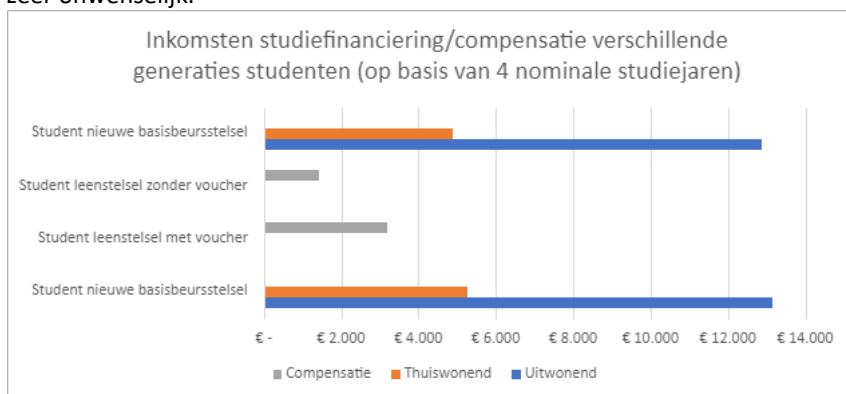
Studenten onder de eerste vier jaar van het leenstelsel

Alle studenten van de studie jaren 2015-2016 tot en met 2018-2019 hebben in eerste instantie een 'studievoucher' gekregen, aangezien zij niet hebben kunnen profiteren van de investeringen in het hoger onderwijs die kwamen na afschaffing van de basisbeurs. Het ISO heeft eerder kritiek geuit op de onbruikbaarheid van de studievouchers en is daarom tevreden over wetsvoorstel om studenten de mogelijkheid te geven om het bedrag af te trekken van de studieschuld en bij het ontbreken van een studieschuld uit te laten keren. Echter, hier dient wel een grote kanttekening bij te worden geplaatst. In het voorstel zakt de waarde van €2.150 naar €1.770. Dit betekent dat de voucher die al is toegezegd aan studenten, maar liefst met €380 in waarde zal afnemen. De verklaring die hiervoor wordt gegeven is dat door de maatregel om studievouchers uit te keren, meer studenten de voucher zullen 'gebruiken' en daarmee het beschikbare geld per student zal afnemen. Het ISO is van mening dat onvoorziene kosten niet uit de portemonnee van studenten mogen worden betaald en is erop tegen dat de studievoucher in waarde afneemt.

Alle studenten onder het leenstelsel

De pechgeneratie heeft ten opzichte van de generatie voor en achter zich een flinke achterstand opgelopen. In het wetsvoorstel wordt aangegeven dat het kabinet heeft afgesproken dat het wenselijk is om een financiële tegemoetkoming te realiseren om 'een gebaar te maken'. De voorgestelde tegemoetkoming bedraagt €359 per nominaal studiejaar, met de diploma-eis als vereiste. Het ISO is ontevreden over de hoogte van de compensatie. Een tegemoetkoming van €359 euro per studiejaar is een schijntje in vergelijking met de jaarlijkse €3.432 die uitwonende studenten voor 2015 ontvingen en de

€3.287 die uitwonende studenten onder het voorgestelde stelsel gaan ontvangen. De pechgeneratie gaat hierdoor een grote financiële achterstand oplopen ten opzichte van de basisbeursgeneraties. De grote verschillen tussen de verschillende generaties zijn duidelijk zichtbaar in figuur 1. De pechgeneratie start blijft met de voorgestelde tegemoetkoming op enorme achterstand ten opzichte van de andere studentgeneraties en het ISO acht dit zeer onwenselijk.

Figuur 1 – De inkomsten van verschillende generaties studenten aan basisbeurs of compensatie

Het ISO is wel positief gestemd over de manier waarop de compensatie wordt verdeeld (per studiejaar) en dat de compensatie bij studenten zonder schuld wordt uitgekeerd.

INTERSTEDELIJK
STUDENTEN OVERLEG

Auteur

Jasper Verbree en Jochem Tollenaar

Ontwerp

Michiel van Veluwen

Over het ISO

Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) is de grootste landelijke studentenorganisatie van Nederland en behartigt de algemene belangen van ruim 800.000 studenten aan universiteiten en hogescholen. Het ISO is vaste gesprekspartner van onder andere het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de politieke partijen en de koepels van universiteiten en hogescholen.

Interstedelijk Studenten Overleg

Contactgegevens

 +31 (0)30 23 02 666

 www.iso.nl

 iso@iso.nl

Bezoekadres

 Bemuurde Weerd O.Z. 1
3514 AN Utrecht

Social Media